

5. WŁ. SZYMONOWICZ (Lwów). — Unerwienie włosów dotykowych u foki.

Referent wykazuje na preparatach, barwionych zapomocą błękitu metylenowego, że zakończenia nerwowe we włosach dotykowych u foki (*Phoca vitulina*) różnią się nie tylko rozmieszczeniem, ale i budową od tychże zakończeń nerwowych u innych ssaków.

Wobec tego, że zatoka okrężna jest tu przesunięta znacznie ku dołowi, t. j. w kierunku do cebulki, jest również wraz z nią przemieszczony cały końcowy aparat dotykowy, co niewątpliwie stwarza lepsze warunki dla odczuwania podniet dotykowych.

Jak we wszystkich włosach dotykowych część zakończeń nerwowych znajduje się pod błoną szklaną, część zaś przeważna na zewnątrz niej.

Pierwsze ograniczają się do ciałek dotykowych M e r k l a, które u foki w porównaniu z innymi zwierzętami nie przedstawiają wybitnych różnic.

Wśród zakończeń, leżących na zewnątrz błony szklistej, istnieją przede wszystkim pojedyncze i złożone zakończenia palisadowe, następnie zakończenia w beleczkach zatokowych, a wreszcie w splotach okrężnych.

Zakończenia palisadowe proste są tu tak pięknie wykształcone, jak tylko wyjątkowo u innych zwierząt ssących znaleźć można. Mają one kształt spłaszczonych i rozszerzonych łopatek i lanc, leżą bezpośrednio na błonie szklistej i obejmują regularnym wieńcem włos wraz z pochwami w wysokości t. zw. poduszeczki okrężnej.

Odmiana złożonych palisad wykazuje formy bardzo skomplikowane i rozmaite; leżą one powyżej palisad pojedynczych.

Zakończenia nerwowe w beleczkach przedstawiają typowe ciała R u f f i n i e g o. Z beleczek mogą wciskać się promieniami w blaszkę wewnętrzną torebki włosa i w tych miejscach tworzyć formy, zbliżone do wolnych drzewkowatych zakończeń nerwowych, które u innych zwierząt często obficie występują.

Wreszcie w blaszce wewnętrznej torebki znajdują się okrężne końcowe sploty nerwowe, tak silnie rozwinięte i tak jasną budowę wykazujące, jak u żadnego innego zwierzęcia. Od włókien okrężnych odchodzą, mianowicie, cieniutkie włókienka, kończące się wolno zapomocą delikatnych pendzelków na błonie szklistej.